

ПРОЄКТ

Освітньої програми

середньої загальноосвітньої школи №2 –
загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів
м. Новомосковська Дніпропетровської області

на 2021/2022 навчальний рік

Розроблений робочою групою

та винесений на громадське обговорення

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
1. Призначення школи та засіб її реалізації	5
2. Опис «моделі» випускника школи	8
3. Цілі та задачі освітнього процесу школи	13
4. Освітня програма закладу освіти та її обґрунтування:	16
4.1. Освітня програма початкової освіти	16
4.2. Освітня програма базової середньої освіти	24
4.3. Освітня програма повної загальної середньої школи	37
5. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій	48
6. Показники реалізації освітньої програми	55
7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми	57

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Тип навчального закладу: заклад загальної середньої освіти

Мова навчання – українська.

Режим роботи – п'ятиденний.

Прогнозована кількість класів – 21, здобувачів освіти – 496 .

Освітня програма середньої загальноосвітньої школи №2- загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів на 2021/2022 навчальний рік розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р).

Освітня програма враховує вимоги Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 №688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової школи»), Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392.

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2021/2022 навчальному році освітня програма школи розроблена на основі:

для 1-2-х класів – наказ МОН №1272 від 08.10.2019 року «Про затвердження Типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної освіти»;

для 3-4-х класів – наказ МОН №1273 від 08.10.2019 року «Про затвердження Типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

для 5-9-х класів – наказ МОН від 20.04.2018 №405 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;

для 10-11-х класів – наказ МОН від 20.04.2018 №408 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Освітня програма враховує інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році, Санітарного регламенту для закладу загальної середньої освіти (наказ МОЗ України №2205 від 25.09.2020 р.).

У зв'язку із встановленням карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID – 2019, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, забезпечення якісного виконання освітньої програми в 2021/2022 навчальному році в школі можливе впровадження дистанційного навчання за допомогою платформи Google Classroom, проведення уроків в асинхронному та синхронному режимі через Zoom, Google Meet .

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання учнів;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків: у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин, 5-12-х класах – 45 хвилин. Години фізичної культури в 1-11-х класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

1. Призначення школи та засіб її реалізації

Середня загальноосвітня школа №2 – загальноосвітній навчальний закладі I-III ступенів у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, Статутом школи.

Місія школи полягає у збереженні кращих традицій національно-патріотичного виховання, наповненні освітнього процесу здоров'язберігаючим життєдіяльним змістом, що відповідає змінам у соціумі, екологічним викликам сучасності; створенні сприятливих умов розвитку для всіх здобувачів освіти. Школа є соціокультурним, інтелектуальним центром громади мікрорайону та міста, де впроваджуються демократичні партнерські стосунки у взаємовідносинах учні-педагоги-батьки-громадськість.

Основною метою діяльності школи є безперервний процес виявлення і розвитку здібностей кожної дитини, формуванню духовно багатой, фізично розвиненої, творчої, конкурентоспроможної особистості – громадянина України.

Головними завданнями школи є :

- забезпечення умов для якісного надання освітніх послуг шляхом тісної взаємодії в системі «здобувачі освіти - батьки здобувачів освіти - педагоги»;
- створення сприятливого освітнього середовища на основі демократизації, гуманізації, співпраці, співтворчості, спрямоване на зміцнення здоров'я дітей, створення умов для фізичного розвитку, соціальної адаптації, духовного зростання;

- орієнтація внутрішнього світу дитини на збагачення індивідуального досвіду, формування навичок самопізнання, самооцінки, саморозвитку, самовизначення, самореалізації.

Призначення школи - реалізація права дитини на здобуття повної загальної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність навчатися упродовж життя.

Школа несе відповідальність за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання фінансової дисципліни.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення школи є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм.

Освітня програма, реалізована в школі, спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж

життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

2. Опис «моделі» випускника школи

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

Модель випускника початкової школи:

- рівень освіти відповідає вимогам Державного стандарту;
- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію;
- висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови;
- сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію;
- застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу;
- критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язання проблем природничого характеру;
- усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії;
- усвідомлює цінність власного життя та збереження здоров'я;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту;
- пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво;
- керується правилами безпечної і чесної гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, емоційного

задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

Основний очікуваний результат - готовність до здобуття базової загальної середньої освіти.

Модель випускника базової середньої школи:

- рівень освіти відповідає вимогам Державного стандарту;
- чітко, лаконічно та зрозуміло формулює думку, аргументує, доводить правильність тверджень;
- критично осмислює інформацію, джерела її отримання та використовує її для різних потреб;
- здійснює спілкування іноземною мовою в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою, розуміє на слух зміст автентичних текстів;
- оперує текстовою та числовою інформацією, встановлює відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо);
- адекватно використовує досвід, обирає й застосовує доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- усвідомлює значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів;
- усвідомлює важливість інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач;
- розпізнає проблеми, що виникають у довкіллі, будує та досліджує природні явища і процеси;
- усвідомлює важливість природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях;

- уміє аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних, враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень;
- моделює власну освітню траєкторію, аналізує, контролює, коригує та оцінює результати своєї навчальної діяльності;
- генерує нові ідеї, вирішує життєві проблеми, аналізує, прогнозує, ухвалює оптимальні рішення, аргументує та захищає свою позицію;
- уміє співпрацювати в команді, висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів;
- проявляє рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження, відповідальність за спільну справу, налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків;
- поважає права людини, займає активну позицію щодо боротьби із дискримінацією;
- виявляє культурну самоідентифікацію, повагу до культурного розмаїття у глобальному суспільстві;
- усвідомлює себе як відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства;
- проявляє себе емоційно стійким членом суспільства, здатним вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище, успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі;
- виявляє готовність до вибору професії і реалізації шляхів подальшої освіти.

Основний очікуваний результат – готовність до здобуття повної загальної середньої освіти.

Модель випускника повної середньої школи:

- рівень освіти відповідає вимогам Державного стандарту;
- уміє ставити запитання і розпізнавати проблему, міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах;

- грамотно висловлюється рідною мовою, доречно та коректно вживає в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулює думку, аргументує, доводить правильність тверджень;
- критично осмислює інформацію, джерела її отримання та використовує її для різних потреб;
- здійснює спілкування іноземною мовою в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою, розуміє на слух зміст автентичних текстів, здійснює спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- ефективно користується навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов;
- оперує текстовою та числовою інформацією, встановлює відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо);
- адекватно використовує досвід, обирає й застосовує доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- усвідомлює значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів;
- уміє використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях - усвідомлює важливість інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач;
- розпізнає проблеми, що виникають у довкіллі, будує та досліджує природні явища і процеси;
- усвідомлює важливість природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях;
- уміє аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних, враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень;

- моделює власну освітню траєкторію, аналізує, контролює, коригує та оцінює результати своєї навчальної діяльності;
- генерує нові ідеї, вирішує життєві проблеми, аналізує, прогнозує, ухвалює оптимальні рішення, аргументує та захищає свою позицію;
- уміє співпрацювати в команді, висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів;
- проявляє рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження, відповідальність за спільну справу, налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків;
- поважає права людини, займає активну позицію щодо боротьби із дискримінацією;
- виявляє культурну самоідентифікацію, повагу до культурного розмаїття у глобальному суспільстві;
- соціально активний, проявляє відповідальність та екологічну свідомість, готовність брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлює важливість сталого розвитку для майбутніх поколінь;
- усвідомлює себе як відповідального члена громади і суспільства, що розуміє демократичні принципи і механізми функціонування громадянського суспільства;
- проявляє себе емоційно стійким членом суспільства, здатним вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище, успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Основний очікуваний результат: випускник школи – патріот України, ініціативний, творчий, здатний до навчання протягом життя, фізично і духовно розвинена особистість, яка виявляє креативність, підприємливість, здоровий оптимізм при розв'язанні життєвих проблем.

3. Цілі та задачі освітнього процесу школи

Середня загальноосвітня школа №2 – загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь – початкова освіта (1-4 класи);

II ступінь – базова загальна середня освіта (5-9 класи);

III ступінь – повна загальна середня освіта (10-12 класи).

Початкова освіта – це перший ступінь повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Базова загальна середня освіта - це другий ступінь повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою базової загальної середньої освіти є формування ключових компетентностей, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти: уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки, інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язбережувальна компетентності, готовність до вибору професії і реалізації шляхів подальшої освіти, що забезпечується інваріантною та варіативною складовою навчального плану, поглибленим вивченням окремих предметів за вибором учнів.

Повна загальна середня освіта – це третій ступінь повної загальної середньої освіти, який відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою повної загальної середньої освіти є досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Таким чином, основними завданнями школи є:

- задоволення потреб у здобутті загальної середньої освіти на рівні державних стандартів;
- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі вивчення і врахування її особистісних здібностей, інтересів, потреб;
- виховання морально, психічно і фізично здорового покоління;
- формування соціальної і громадянської позиції, високого рівня правової, екологічної, духовної, моральної культури;
- розвиток творчих здібностей учнів, здатності до самостійного отримання та застосування знань і навичок;
- підтримка обдарованих дітей та молоді;
- створення умов для професійного самовизначення.

Основними напрямками розвитку школи є:

- психологізація навчально-виховного процесу;
- особистісно-орієнтований підхід;
- оновлення навчально-виховного процесу на основі інноваційних освітніх технологій;
- інформатизація та комп'ютеризація навчально-виховного процесу; переорієнтація навчально-виховного процесу на принципах співробітництва і співтворчості учнів і учителя;
- впровадження технологій проектування управління.

Основні принципи діяльності школи:

- принцип єдності і диференційованості у змісті освіти;
- принцип гуманізації змісту освіти;
- принцип розвиваючого характеру навчання;

- принцип педагогічної підтримки, співробітництва та співтворчості між учителем і учнем;
- індивідуалізація та диференціація навчання;
- принцип оптимізації освітнього процесу;
- принцип відкритості і динамічності освіти.

4. Освітня програма закладу освіти та її обґрунтування

4.1. Освітня програма початкової освіти

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

визнання унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації або відокремлення дітей на основі попереднього відбору;

цінність дитинства, що оберігається шляхом встановлення освітніх вимог, які відповідають віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини;

радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності;

розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі;

міцного здоров'я та добробуту, яких можливо досягти шляхом формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку;

забезпечення безпеки у результаті створення атмосфери довіри і взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де запобігають насильству і цькуванню, надають необхідну підтримку;

утвердження людської гідності шляхом виховання чесності, відваги, наполегливості, доброти, здатності до співчуття і співпереживання, справедливості, поваги до прав людини (зокрема, права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);

плекання любові до рідного краю та української культури, шанобливе ставлення до Української держави;

формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя, розвиток громади та суспільства, збереження навколишнього світу.

Початкова освіта має такі цикли, як 1-2 і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, обумовлених готовністю до здобуття освіти.

Державний стандарт передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі та з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи).

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

До ключових компетентностей належать:

1. вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2. здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3. математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4. компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5. інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6. екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів з розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7. інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8. навчання протягом життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9. громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському та суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння соціальних, економічних і політичних понять та сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини та верховенства права, цінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України;

виявлення поваги до інших та толерантності, вміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації. Дбайливе ставлення до особистого, соціального і фізичного добробуту та здоров'я, дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки і спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах, спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10. культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11. підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна (українська мова, мови відповідних корінних народів і національних меншин; літератури; українська мова та література для корінних народів і національних меншин; іншомовна освіта);

математична;

природнича;

технологічна;

інформатична;

соціальна і здоров'язбережувальна;

громадянська та історична;

мистецька;

фізкультурна.

В 1-4 класах застосовується формувальне і підсумкове за рівнями навчальних досягнень оцінювання.

Згідно зі статтею 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен здобувач освіти має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання.

Формувальне оцінювання здійснюють з метою отримання інформації про досягнення учнів задля прийняття рішень про наступні кроки в навчанні як учителем, так і учнем. Ефективність формувального оцінювання забезпечується його безперервністю та партнерською взаємодією учасників освітнього процесу. Формувальне оцінювання ґрунтується на критеріях, що визначаються вчителем з поступовим залученням до цього процесу учнів для кожного виду роботи та

виду навчальної діяльності. Враховуючи рівень сформованості уміння вчитися, навичок самооцінювання і взаємооцінювання, уміння визначати для себе певні завдання, робити вибір, пропонуємо залучати третьокласників до складання/коментування інструкцій завдань, опису способу його виконання, очікуваного результату (продукту) та характеристик, яким він має відповідати. Радимо спонукати учнів до аргументованого самооцінювання і взаємооцінювання з визначенням того, що дозволило досягти успіху, чи, що призвело до утруднень.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- постійного педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів та коментарів самого учня, інших учнів, учителя;
- застосування різних прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття, розуміння, застосування учнями навчального матеріалу;
- визначення динаміки нарощування якісних показників результатів навчання у поточній навчальній діяльності;
- поточного аналізу змістового накопичення учнівського портфолію; самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів; співбесід із батьками учнів задля врахування їх думки щодо
- особистісного розвитку та соціалізації тощо.

Оцінювання особистих досягнень учня відбувається вербально відповідно до шкали оцінювання у свідоцтві досягнень: має значні успіхи; демонструє помітний прогрес; досягає результату з допомогою вчителя; потребує значної уваги і допомоги.

Вербальні оцінки особистісних досягнень здобувачів освіти 1-4 класів фіксуються двічі на рік у свідоцтві досягнень.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 1-4 класів середньої загальноосвітньої школи №2-
загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів
на 2021-2022 н.р.

наказ МОН №1272 від 08.10.2019 року «Про затвердження Типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»

наказ МОН №1273 від 08.10.2019 року «Про затвердження Типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»

Освітня програма для 1-4-х класів складена на основі:

- Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 року № 1272 «Про затвердження Типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти »);
- Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 року № 1273 «Про затвердження Типової освітньої програми для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти »).

Освітня програма містить інваріантний та варіативний складники. Години інваріантного складника розподілено між мовно-літературною, математичною, природничою, громадянською, історичною, соціальною, здоров'язбережувальною, технологічною, інформатичною, мистецькою та фізкультурною освітніми галузями.

Варіативний складник містить по 1 годині в 1 - 4 класах для проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин на тиждень								Разом
		1-А	1-Б	2-А	2-Б	3-А	3-Б	4-А	4-Б	
<i>Інваріантний складник</i>										
Мовно-літературна	Українська мова і література	7	7	7	7	7	7	7	7	56
	Англійська мова	2	2	3	3	3	3	3	3	22
Математична	Математика	4	4	4	4	5	5	5	5	36
Природнича, громадянська, історична, соціальна, здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3	3	3	3	3	3	3	3	24
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Інформатична	Інформатика	-	-	1	1	1	1	1	1	6
Мистецька	Мистецтво	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3	24
Усього		22	22	24	24	25	25	25	25	192
<i>Варіативний складник</i>										
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій і групових занять		1	1	1	1	1	1	1	1	8
Загальнорічна кількість навчальних годин		23	23	25	25	26	26	26	26	200
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		20/ 700	20/ 700	22/ 770	22/ 770	23/ 805	23/ 805	23/ 805	23/ 805	176/ 6160

4.2. Освітня програма базової середньої освіти

Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Типова освітня програма базової середньої освіти (далі - Типова освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Типова освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які на тепер подані в рамках навчальних планів (таблиці 1-17);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 18; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік:

для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік,

для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік,

для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік,
 для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,
 для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та</p>

		<p>технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності</p> <p>результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати

виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевіряти його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Освітня програма закладу базової середньої освіти має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма для 5-9 класів складена на основі Типової освітньої програми закладів середньої освіти II ступеня (наказ МОН № 405 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (табл.2).

Години варіативної складової освітньої програми реалізовано за напрямками:

- 1. Підсилення предметів інваріантної складової навчального плану:**
 - 1.1. Викладання хімії (7 клас, 0,5 години),** що дає можливість більш системно формувати основні хімічні поняття (атом, молекула, хімічний елемент, прості й складні речовини), розпочате у природознавчих курсах 1-5 класів.
 - 1.2. Поділ на групи при вивченні трудового навчання у 5-А, 5-Б (по 2 години), 9-А, 9-Б класах (по 1 годині).**
- 2. Реалізація обласного експериментального дослідження «Створення системи шкільної медіаосвіти на основі принципів наскрізного навчання» та всеукраїнського експерименту «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику».**
 - 2.1. Курс за вибором «Основи медіаграмотності» (9-А клас, 2 години),** метою якого є формування бази знань з медіаграмотності та практичних навичок ефективної та безпечної взаємодії з інформацією, отриманої з різних джерел.
 - 2.2. Факультативний курс «Цифрова фотографія» (6-А клас, 2 години),** метою якого є залучення дітей до медіаосвітнього процесу зі створення власного фотографічного медіаконтенту, що формує більш глибоке розуміння ролі медіазасобів у житті сучасної людини.

2.3. Курс за вибором «Основи комп'ютерної графіки» (9-Б клас, 1 година), метою якого є набуття компетентностей особистості в процесі опанування комп'ютерної графіки для розвитку медіаторчості здобувачів освіти.

3. Створення умов для самореалізації школярів:

3.1. Курс за вибором «Шкільний театр» (7-А клас, 2 години), метою навчальної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами театрального мистецтва за допомогою ляльок.

3.2. Курс за вибором «Декоративно-ужиткове мистецтво» (6-Б, 8, 9-Б класи – по 1 годині), метою якого є розвиток художніх, творчих здібностей, системного, просторового і логічного мислення, творчої уяви, фантазії, формування стійкого інтересу до художньої творчості, потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні здобувачів освіти.

3.3. Факультативний курс «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації» (6-Б клас – 1,5 години, 7-Б клас – 1 година), метою якого є створення умов для формування громадянських та соціальних компетентностей здобувачів освіти, що передбачає виявлення вмінь і навичок вирішення конфліктів мирним шляхом, ненасильницької поведінки та громадянської позиції.

3.4. Курс за вибором козацько-лицарського виховання «Джура» (8 клас, 2 години), спрямована на популяризацію здорового способу життя, виховання у підростаючого покоління почуття патріотизму, виконання кодексу «лицарської честі» на засадах елементів козацької педагогіки.

3.5. Індивідуально – групові заняття з математики (5-А клас – 1,5 години, 6-А клас – 1,5 години, 6-Б клас – 1 година), біології (7-Б клас, 1 година), англійської мови (5-Б клас – 1,5 години), метою яких є формування ключових компетентностей відпрацювання практичних навичок з предметів.

Методичне забезпечення
варіативної складової освітньої програми 5 – 9 класів

1. Освітня програма гуртка **«Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації»**, схвалено для використання в закладах освіти Науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 01.08.2018р.).
2. Курс за вибором **«Цифрова фотографія»**, рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист МОН від 07.10.2019 № 1/11-8872.
3. Навчальна програма **«Основи медіаграмотності (пропедевтичний курс) для 8 (9 класу)»**, схвалена до видання з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», 2017 р.
4. Програма курсу за вибором **«Шкільний театр»**, лист МОН від 11.06.2018 № 1/11-6202
5. Курс за вибором **«Основи комп'ютерної графіки»**, лист МОН від 07.10.2019 № 1/11-8872)
6. Курс за вибором **«Декоративно-ужиткове мистецтво»**, лист ІМЗО від 27.12.2019 № 22.1/12-Г-1223)
7. Курс за вибором **козацько-лицарського виховання «Джура»**, схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах комісією із захисту Вітчизни науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України, протокол № 2 від 14.06.2017 р. (Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 15.06.2017 року № 21.1./12-Г-227)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 5-9 класів середньої загальноосвітньої школи №2-
загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів
на 2021-2022 н.р.

наказ МОН №405 від 20.04.2018 р.

«Про затвердження Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти II ступеня» (таблиця 1)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень									Разом
		5-А	5-Б	6-А	6-Б	7-А	7-Б	8	9-А	9-Б	
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	2,5	2,5	2	2	2	25
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
	Англійська мова	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5	1,5	10,5
	Всесвітня історія	-	-	1	1	1	1	1	1	1	7
	Основи правознавства	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Мистецтво	Мистецтво	2	2	2	2	2	2	1	1	1	15
Математика	Математика	4	4	4	4	-	-	-	-	-	16
	Алгебра	-	-	-	-	2	2	2	2	2	10
	Геометрія	-	-	-	-	2	2	2	2	2	10
Природознавство	Природознавство	2	2	-	-	-	-	-	-	-	4
	Біологія	-	-	2	2	2	2	2	2	2	14
	Географія	-	-	2	2	2	2	2	1,5	1,5	13
	Фізика	-	-	-	-	2	2	2	3	3	12
	Хімія	-	-	-	-	1,5+0,5*	1,5+0,5*	2	2	2	9+1*
Технології	Трудове навчання	2+2	2+2	2	2	1	1	1	1+1	1+1	13+6
	Інформатика	1	1	1	1	1	1	2	2	2	12
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27
Разом		25,5+3	25,5+3	26,5+3	26,5+3	28,5+3	28,5+3	28,5+3	31+3	31+3	271,5+7
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1,5	1,5	3,5	3,5	2	2	3	2	2	21

	5-А	5-Б	6-А	6-Б	7-А	7-Б	8	9-А	9-Б	
Індивідуальні заняття з математики	1,5		1,5	1						4
Індивідуальні заняття з англійської мови		1,5								1,5
Індивідуальні заняття з біології						1				1
Курс за вибором «Шкільний театр»					2					2
Факультативний курс «Цифрова фотографія»			2							2
Факультативний курс «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації»				1,5		1				2,5
Курс за вибором «Основи комп'ютерної графіки»									1	1
Курс за вибором козацько–лицарського виховання «Джура»							2			2
Курс за вибором «Декоративно-ужиткове мистецтво»				1			1		1	3
Курс за вибором «Основи медіаграмотності»								2		2
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	28	31	31	32	32	33	33	33	
Всього	27+3	27+3	30+3	30+3	30,5+3	30,5+3	31,5+3	33+3	33+3	299,5

* додаткові години на посилення окремих базових предметів

4.3. Освітня програма повної загальної середньої освіти

Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік:

для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік,

для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учень має обрати два предмети – один в 10 класі, інший в 11 класі, або одночасно два предмети в 10 і 11 класах (у такому разі години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту;</p>

		<p>будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у</p>

		<p>пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p>

		Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Освітня програма для 10-11 класів складена на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ МОН №408 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня») (таблиця 2).

З урахуванням позиції учнів, їхніх батьків, наявного в закладі кадрового та матеріально-технічного забезпечення було визначено вивчення двох обов'язково-вибіркових предметів за схемою:

10 клас	11 клас
Інформатика (2 години) Мистецтво (1 година)	Інформатика (1 година) Мистецтво (2 години)

Уведення універсального профілю навчання у 10 класі - це свідомий вибір оптимального шляху для індивідуальних освітніх траєкторій старшокласників:

- створення оптимальної системи навчання та виховання, спрямованої на задоволення реальних потреб учнів щодо формування готовності до свідомого вибору й оволодіння майбутньою професією;
- забезпечення гнучкості структури шкільного навчального плану, інтеграції суміжних дисциплін, диференціації, уніфікації, гуманізації навчання;
- надання пріоритету для вивчення дисциплін, факультативних курсів та курсів за вибором, які відповідають запитам учнів закладу освіти з метою якісної підготовки до ЗНО.

Освітня програма містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на реалізацію освітніх завдань.

1. Підсилення предметів інваріантної складової навчального плану:

1.1. Викладання історії України (10-11 класи, по 0,5 години), математики (10-11 класи, по 1 годині), хімії (10 клас, 05 години), предмету «Захист України» (10-11 класи, по 0,5 години), що дає можливість більш системно формувати ключові компетентності здобувачів освіти та здійснювати підготовку до ЗНО.

2. Створення умов для самореалізації школярів:

2.1. Індивідуально-групові заняття з української мови та літератури (10-11 класи, по 1 годині), математики (11 клас, 1 година), біології (10 клас - 1 година), з географії (11 клас – 1,5 години), метою яких є підготовка здобувачів освіти до ЗНО.

3. Реалізація обласного експериментального дослідження «Створення системи шкільної медіаосвіти на основі принципів наскрізного навчання» та всеукраїнського експерименту «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику».

3.1. Курс за вибором «Медіакультура» (10 клас, 2 години), метою якого є залучення дітей до медіаосвітнього процесу зі створення власного фотографічного медіаконтенту, що формує більш глибоке розуміння ролі медіазасобів у житті сучасної людини.

3.2. Факультатив «Літературна студія» (10 клас – 1,5 години, 11 клас - 2 години), метою якого є формування в учнів цілісної картини національного образу культури, набуття національної ідентичності художніми засобами.

3.3. Курс за вибором «Основи комп'ютерної графіки» (11 клас, 1,5 години), метою якого є набуття компетентностей особистості в процесі опанування комп'ютерної графіки для розвитку медіатворчості здобувачів освіти.

**Методичне забезпечення
варіативної складової навчального плану 10-11 класів**

1. Програма факультативу «Літературна студія», Лист МОНУ № 1/9-622 від 17.08.2018 р.
2. Курс за вибором «Медіакультура», схвалено Міністерством освіти і науки України, лист № 221\10-1767 від 04.06.2018
3. Курс за вибором «Основи комп'ютерної графіки», лист МОН від 07.10.2019 № 1/11-8872)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 10-11 класів середньої загальноосвітньої школи №2-
загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів
на 2021-2022 н.р.

наказ МОН №408 від 20.04.2018 р.

*«Про затвердження Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти III ступеня» (таблиця 2)*

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		Разом
	10	11	
Базові предмети			
Українська мова	2	2	4
Українська література	2	2	4
Зарубіжна література	1	1	2
Англійська мова	2	2	4
Історія України	1,5+0,5*	1,5+0,5*	3+1*
Всесвітня історія	1	1	2
Громадянська освіта	2	-	2
Математика (алгебра і початки аналізу, геометрія)	3+1*	3+1*	6+2*
Біологія і екологія	2	2	4
Географія	1,5	1	2,5
Фізика і астрономія	3	4	7
Хімія	1,5+0,5*	2	3,5+0,5*
Фізична культура	3	3	6
Захист України	1,5+0,5*	1,5+0,5*	3+1*
Вибірково-обов'язкові предмети			
Інформатика	2	1	3
Мистецтво	1	2	3
Разом	29,5+3	28+3	63,5

Додаткові години на спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	5,5	7	12,5
Індивідуальні заняття з української мови та літератури	1	1	2
Індивідуальні заняття з математики	-	1	1
Індивідуальні заняття з біології	1	-	1
Індивідуальні заняття з географії	-	1,5	1,5
Факультатив «Літературна студія»	1,5	2	3,5
Курс за вибором «Медіакультура»	2	-	2
Курс за вибором «Основи комп'ютерної графіки»	-	1,5	1,5
Гранично допустиме навантаження на учня	33	33	66
Всього фінансується	38	38	76

* додаткові години на посилення окремих базових предметів

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 11-12 класів інституційної (заочної) форми здобуття освіти
середньої загальноосвітньої школи №2-

загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів

на 2021-2022 н.р.

наказ МОН №408 від 20.04.2018 р.

«Про затвердження Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти III ступеня» (таблиця 2)

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	11	12
Базові предмети		
Українська мова	1	2
Українська література	1	2
Зарубіжна література	0,5	1
Іноземна мова	1	2
Історія України	0,5	1
Всесвітня історія	0,5	1
Громадянська освіта	0,5	-
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	2	2
Біологія і екологія	1	2
Географія	1	-
Фізика і астрономія	1	1
Хімія	1	1
Вибірково-обов'язкові предмети:		
Інформатика	1	1
Мистецтво	1	1
Разом	13	17

5. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Особливості організації освітнього процесу НУШ

Концепція НУШ основана на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм – це максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- немає адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтування на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від спрямування навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і прав дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини розуміє виховання гуманістичних і демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству

Пріоритетне значення у розбудові нової школи має завдання щодо формування в учнів системи загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Центральним в освіті має бути виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни.

У здійсненні виховного процесу слід брати до уваги такі організаційні орієнтири:

- виховання не зводиться до окремих виховних занять;
- до створення виховного середовища залучається весь колектив школи;
- учитель є взірцем людини вихованої, своїм прикладом він надихає і зацікавлює дитину;
- у плануванні діяльності враховують індивідуальні нахили і здібності кожної дитини, створюють належні умови для їх реалізації;
- співробітництво з позашкільними закладами освіти;
- активне залучення до співпраці психологів і соціальних педагогів;
- налагодження постійного діалогу з батьківською спільнотою.

Особливості організації освітнього процесу в школі I ступеня визначається Концепцією НУШ.

Зокрема, в початковій школі виділено два цикли навчання:

перший – адаптаційно-ігровий (1–2 класи);

другий – основний (3–4 класи).

Метою першого циклу навчання є природне входження дитини у шкільне життя, послідовна адаптація до нового середовища.

Особливості цього циклу такі:

- навчальні завдання і час на їхнє виконання залежать від індивідуальних особливостей школярів;
- навчальний матеріал можна інтегрувати у змісті споріднених предметів або ввести до складу предметів у вигляді модулів;
- обсяг домашніх завдань слід обмежити;
- навчання слід організовувати через діяльність, ігровими методами як у класі, так і поза його межами;
- учитель має свободу вибору (створення) навчальних програм у межах стандарту освіти;

- запроваджено описове формувальне оцінювання, традиційних оцінок немає;
- найважливіше завдання вчителя – підтримувати в кожному учневі впевненість і мотивацію до пізнання.

Метою другого циклу є здійснення навчального процесу з концентрацією педагогічної уваги на формуванні в учнів відповідальності і самостійності; підготовка до успішного навчання в основній школі.

Його суттєвими ознаками є:

- використання у процесі навчання методів, які вчать здійснювати самостійний вибір, пов'язувати вивчене з практичним життям, враховують індивідуальність учня;
- впровадження предметного навчання;
- частина предметів передбачає оцінювання

Основними формами організації освітнього процесу для 5-9 класів є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнути

компетентності учні застосовують на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) передбачає обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Заняття проводяться в малих групах (у тому числі робота учнів у парах змінного складу).

Екскурсії показують учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів.

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу уточнюються та розширюються у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Основними формами організації освітнього процесу в 10-12 класах є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу проводиться на лекції, конференції, екскурсії. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні застосовують на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням

надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити проводяться оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей, крім уроку, здійснюється у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму будуються з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах.

Екскурсії покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів.

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

6. Показники реалізації освітньої програми

Внутрішня система забезпечення якості освіти формується СЗШ №2 та включає механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та учнів за конкретні порушення академічної доброчесності.

Система внутрішнього забезпечення якості СЗШ №2 складається з наступних компонентів:

- освітнє середовище закладу освіти;
- система оцінювання здобувачів освіти;
- педагогічна діяльність;
- управлінські процеси.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти СЗШ №2:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Показниками реалізації освітньої програми також можуть бути:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом моніторингу якості проведення навчальних занять, моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей); проведення контрольних випробувань

учнів; участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту рефератів та участі в роботі МАН; аналізу результатів участі учнів у ДПА і ЗНО.

7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Освітня програма СЗШ №2 складена на основі:

- Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 року № 1272 «Про затвердження Типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти »);
- Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 року № 1273 «Про затвердження Типової освітньої програми для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти »);
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти (наказ МОН №405 від 20.04.2018 р. «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»);
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ МОН №408 від 20.04.2018 р. «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»).